

**ศึกษามารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักก
ารอิสลาม
กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส**

ตาร์มิซี สาและ , รอฮานา ดอเลาะ

Tarmisi Salaeh1, Rahana Dolah2

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษามารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม ๒) ศึกษาแนวทางด้านมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามี กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส โดยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากอัลกุรอาน อัลอะดิษ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลเชิงสำรวจของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างสตรีมุสลิมะฮ์ ในชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๗๐ คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ ๐.๙๙ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ๑)

มารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในอิสลาม ด้วยการสื่อสารที่ดีนั้นถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตคู่ และเป็นรากฐานพื้นฐานที่สำคัญต่อการสร้างครอบครัวที่ดี รวมถึงหน้าที่ของภรรยาที่จำเป็นต้องตระหนักในข้อนี้ ตลอดจนแสดงกิริยาท่าทางที่นอบน้อมอ่อนโยน และเรียบร้อยขณะสนทนากับสามีของนาง ๒)

แนวทางด้านมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามี กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๑๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๑๒ และผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีนั้นสามารถบ่งบอกถึงระดับอิหม่านที่เข้มแข็งของภรรยา รวมถึงควรมีการนอบน้อมถ่อมตนอ่อนโยน ยิ้มแย้ม แจ่มใสและสื่อสารในการสนทนากับสามีด้วยความสุภาพ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีของภรรยาต่อสามี อันเป็นรากฐานพื้นฐานที่สำคัญและแบบอย่างที่ดีต่อการสร้างสถาบันครอบครัวที่อบอุ่นและสร้างสุขได้ในสังคมต่อไป

คำสำคัญ: มารยาทว่าด้วยการพูด, การพูดของภรรยาต่อสามี, ชุมชนบ้านโคก

ABSTRACT

This is a qualitative survey research of which objectives are 1) to study the wives speaking manner toward their husbands in accordance with Islamic principles. 2) To study the wives speaking manner toward their husbands in case study of Ban Khok community women, Narathiwat Province, by studying and researching the information from the Quran, Al-Hadith, books, textbooks, academic documents and related researches, and collecting survey data from 70 respondents of Muslims women in the Ban Khok community, Narathiwat Province, and 5 qualitative interviewees to be a total of 75 people. The tools used in collecting data were questionnaire and interview forms by simple random method. The data then was analyzed into percentage, mean and standard deviation.

The results of the research are as follows: 1) the wives speaking manner toward their husbands is very important in Islam. Good communication is one of the important factors for married life and a fundamental foundation for a good family. Including the duties of the wives that are intensively necessary, as well as showing a gentle gesture while talking to their husbands. 2) the wives speaking manner toward their husbands in case study of Ban Khok community women, Narathiwat Province is at a high level, ranking the mean of 4.15 and the standard deviation of 0.12. The results of this research suggest that the manner of wives speaking toward their husbands can indicate the strong .

Key Words: Manners of speaking, Wife speaking to husband, Ban Khok Community.

บทนำ (Introduction)

อิสลามเป็นวิถีชีวิตที่ไม่เพียงแต่จะมีแค่เรื่องของความศรัทธาและการปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อยืนยัน ความศรัทธาเท่านั้น แต่อิสลามยังได้กำหนดจรรยา มารยาทไว้ให้มุสลิมปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วย และถือว่าความศรัทธาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องสะท้อนออกมาให้เห็น โดยจรรยา มารยาทที่ดีงามที่ไม่เพียงแต่จะมีรากฐาน มาจากคำสอนในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นบทบัญญัติจากพระเจ้าเท่านั้น แต่ยังมีมาจากคำสอนและแบบอย่างของท่านศาสดา (ศ.ล.) ซึ่งเป็นศาสนทูตคนสุดท้ายของอัลลอฮ์ (ช.บ) ที่มีแบบอย่างอันดีงามสำหรับผู้ที่หวังในความโปรดปรานของอัลลอฮ์ (ช.บ) และวันสุดท้าย (บรรจง บินกาซัน, ๒๕๔๓) จะเห็นว่าในศาสนาอิสลามนั้นจะให้ความสำคัญตระหนักและความสำคัญต่อหลักจรรยา

มารยาทเป็นอย่างมาก

โดยที่มุ่งเน้นให้มุสลิมให้ความสำคัญต่อมารยาทในการดำรงชีวิต

และเพื่อแสวงหาความโปรดปราน และความพึงพอใจจากอัลลอฮ์ (ช.บ.)

ทั้งนี้เพื่อให้มุสลิมได้พบแต่ความสำราญทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

ยิ่งไปกว่านั้นยังมีคำอธิบายถึงความสำคัญว่าด้วยมารยาทที่ดี กล่าวคือ ๑)

เป็นการปฏิบัติตามคำบัญชาใช้จากอัลลอฮ์ (ช.บ.) ๒)

เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่านศาสดา (ศ.ล.) ๓)

เป็นสาเหตุที่จะทำให้รักในอัลลอฮ์ (ช.บ.) ๔) เป็นสาเหตุที่จะทำให้รักในศาสนา

(ศ.ล.) และ ๕) เป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้มุสลิมเข้าสวนสวรรค์ของอัลลอฮ์

(ช.บ.) (คอลิด บิน ญมอะฮ์ บิน อุสมาน อัลคอรรอซ, ๒๐๐๙)

และมุสลิมที่มีอิหฺมานที่สมบูรณ์ก็คือมุสลิมที่มีจรรยา มารยาทที่งดงาม

ดังที่มีรายงานจากอาบู ฮุรَيْرَةَ เล่าว่า ท่านศาสดา (ศ.ล.) ได้กล่าวว่า

“ความประเสริฐของมนุษย์นั้นคือ

คนที่มีจรรยา มารยาทที่งดงาม” (อาบู อิซา

มุฮัมมัด บิน อิซา อัดดีรมีซี, ๑๙๘๓)

จากตัวบทอะดิษข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าบุคคลใดบุคคลนั้น

จะมีความรู้มากน้อยเพียงใด

มีความเก่ง

ความเชี่ยวชาญหากปราศจากมารยาทที่ดี ความรู้ความฉลาดก็จะไร้ประโยชน์

การมีมารยาทที่ดีนั้นจะต้องแสดงกับทุกคนไม่เพียงเฉพาะกับมุสลิมเพียงอย่าง

เดียวเท่านั้น กับผู้อื่นที่ไม่ใช่มุสลิมก็ต้องแสดงมารยาทที่ดีด้วยเช่นกัน

เพราะมุสลิมเป็นผู้นำแห่งความดีงาม

จึงสมควรต้องเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นได้สัมผัสถึงมารยาทและจริยธรรมความดีงาม

ของตนเป็นสิ่งสำคัญ (ซูฟอัม อุษมาน, ม.ป.ป.)

เช่นเดียวกับคำพูดการพูดในสิ่งที่ดีถือเป็นมารยาทอันสูงส่งยิ่งในอิสลาม

เพราะการพูดนั้นย่อมสามารถบ่งบอกถึงระดับความเข้มแข็งของ

อิหฺมานของแต่ละคน ดังที่มีรายงานจากท่านอาบู ฮุรَيْرَةَ เล่าว่า ท่านศาสดา

(ศ.ล.) ได้กล่าวว่า

“ผู้ใดที่มีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ (ช.บ.)

และศรัทธาต่อวันสุดท้าย เขาจะต้องพูดจาที่ดีๆ หรือไม่ก็เงียบ” (มุฮัมมัด อิบน์

อิสมาอิล อัลบคอรี, ๒๐๐๔. และมุสลิม บิน อัลฮัจญ์ญ์ อับดุลฮัจญ์ญ์, ๑๙๙๑)

การพูดในสิ่งที่ดีนั้น

ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ศรัทธาต่ออิสลาม เพราะทุกๆ

คำพูดที่มนุษย์กล่าวออกไปนั้น ย่อมต้องได้รับการตอบแทนจากอัลลอฮ์ (ช.บ.)

ฉะนั้น เมื่อผู้ศรัทธาประสงค์ที่จะพูดสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว

เขาจึงจำเป็นต้องมั่นใจว่าเขาจะได้รับการตอบแทนความดีจากอัลลอฮ์ (ช.บ.)

(มุฮัมมัดกามัล อัลฟัจรี, ออนไลน์)

การใช้ชีวิตคู่ระหว่างสามีภรรยาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการสร้างครอบครัวที่ดี

ซึ่งการกำหนดมารยาทว่าด้วยการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามีนั้น

ถือเป็นสิ่งที่ภรรยาจำเป็นต้องให้ความตระหนักและให้ความระมัดระวังขณะสนทนากับสามี รวมถึงแสดงกิริยาท่าทางที่เหมาะสม สุภาพ อ่อนโยนที่พึงมีต่อสามี ภรรยาจึงมีบทบาทหน้าที่อีกประการหนึ่งคือ

การปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นบ่าวที่ดีต่ออัลลอฮ์

(ช.บ)ตามหลักการของศาสนาและละทิ้งสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม

นางนั้นจะต้องปรนนิบัติสามีและสิทธิในหน้าที่ต่างกับสามี เชื้อพึง

รักษาทรัพย์สิน อบรมเลี้ยงดูลูกๆ

ให้อยู่ในบรรยากาศของอิสลามและที่สำคัญการมีมารยาทใน

การพูดของนาง ซึ่งนางนั้นจะต้องมีมารยาทในการสนทนากับสามีของนาง

คุณสมบัติบางประการของสตรีที่ถูกขนานนามว่าเป็นสตรีที่ดีเราจำต้องรู้ว่าสตรีที่ดีนั้นคือ สัญลักษณ์แห่งความภูมิใจของอิสลาม

และสตรีที่ดีนั้นจะต้องซื่อสัตย์และเชื่อฟังต่อสามีของนางอย่างไม่มี การบิดพลิ้ว

ในสิ่งที่ศาสนานุญาตการเชื่อฟังของนางต่อสามีนี้ไม่ใช่เป็นเพราะนางนั้นมีฐานะที่ต่ำกว่าเขา แต่ทว่าเป็นเพราะนางได้ยอมรับเอาสามีของนางเป็น

ผู้คุ้มครองตัวของนางอย่างเต็มใจในฐานะภรรยาที่ดี

นางจะต้องแสดงความสุภาพอ่อนโยนต่อสามีของนาง กล่าวคือ

สุภาพอ่อนโยนในการพูดจาและการประพฤติปฏิบัติสามีของนาง

นางจำเป็นต้องออกห่างจากคำพูดหรือถ้อยคำที่แสดงความดื้อดึงหรือคำพูดที่

ทำให้สามีของนางไม่พอใจหรือพูดโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือกล่าวคำพูดที่ขัด

ต่อหลักการอิสลาม

นอกจากนี้ผู้เป็นภรรยาต้องรู้จักเขินอายและลดสายตาของนางลงต่อหน้าสามี

สิ่งเหล่านี้แหละที่จะทำให้สามีของนางมีจิตใจที่เบิกบานสดชื่นและชื่นใจ

สตรีมุสลิมะฮ์จำเป็นต้องเข้าใจว่าประเด็นดังกล่าวนี้

เพื่อความสงบสุขของประชาชนอิสลามซึ่งเป็นสตรี

ที่มีเกียรติเหลือเกินสำหรับสตรีที่ดูแลกิจกรรมภายในครอบครัวด้วย

ความเต็มใจ เพื่อมุ่งหวังในความชื่นชมของสามี ชีวิตครอบครัวจะมีแต่

ความผาสุก (รูสไฮดะห์ แกมมะ, ๒๕๕๘)

จากสภาพปัญหาทางคู่สามีภรรยาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า

ปัญหาที่เป็นประเด็นสำคัญคือ การไม่รู้จักหลักหน้าที่ซึ่งกันและกัน

เนื่องจากทั้งคู่สามีภรณามักจะไม่ตระหนักถึงวิถีดำเนินชีวิตคู่ตามแบบอิสลามไ

ด้กำหนดไว้

ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมักมาจากภรรยาบางท่านไม่รู้ว่าสามีมีสิทธิเหนือกว่านาง

คือสิทธิเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นหน้าที่ของนางในฐานะผู้ตาม

หรือเป็นผู้ที่อยู่ใต้การดูแลของสามีที่นางจะต้องมี

ความเคารพและเชื่อฟังสามี

ประเด็นสำคัญนางจะต้องมีความอ่อนโยนและสุภาพในระหว่างสนทนากับสามีข

องนาง จะเห็นว่าในยุคปัจจุบัน

ก็หลายคู่ที่สามีภรรยาโต้เถียงหรือทะเลาะกันแบบเอาเป็นเอาตาย

ก็ครั้งที่สามีภรรยาทะเลาะกันถึงขั้นไม่คุยกันไปหลายวัน และก็ครั้งแล้วที่สามีภรรยาโต้เถียงกันจนชั้นหย่าร้างกัน แต่ทั้งคู่สามีภรรยาจะรับมือกับปัญหาข้างต้นอย่างไรนั้นคือ ประเด็นสำคัญ (นาศิริ อัลอุมร์, ๒๕๖๑)

ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นของสตรีชุมชนบ้านโคกประเด็นสำคัญในยุคปัจจุบันภรรยา ที่ไม่มีความรู้ในด้านศาสนา จึงไม่รู้ถึงหลักปฏิบัติต่อสามีของนาง ส่วนใหญ่มักจะโต้เถียงกับสามี ส่งผลกระทบกระเทือนด้านจิตใจต่อสามี โดยเฉพาะภรรยาที่เป็น หญิงเหล็ก มีความมั่นใจในตัวเอง จบการศึกษาสูง บางคนเรียนสูงกว่าสามีของนางหรือรวยกว่าสามี มักไม่ค่อยเชื่อฟังในสิ่งที่สามีของนางแนะนำหรือชี้แนะตักเตือน ภรรยาบางคนกล่าวถึงกับโต้เถียงสามี ทั้งๆ ที่เรื่องที่เขาเตือนก็เป็นเรื่องที่ดีและสอดคล้องกับศาสนา ซึ่งทำให้ผู้เป็นสามีบางท่านเกิดความเบื่อหน่าย ไม่พอใจ ความโกรธและความหมางเมินจากภรรยา การไม่พูดด้วยหลายวันหรืออาจลงเอยด้วยการหย่าร้าง อีกทั้งยังอาจก่อให้เกิดความเกลียดชังขึ้นภายในครอบครัวอีกด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนัก และเล็งเห็นถึงความจำเป็นต่อการศึกษานี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อต้องการทราบจากการศึกษาถึงวิถีดำเนินชีวิตของคู่สมรสระหว่างสามีภรรยา และเป็นแนวทางการปฏิบัติตนที่ดีของภรรยาที่พึงมีต่อสามีว่าด้วยการหย่า การพูด พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีระหว่างสามีภรรยาในการดำเนินชีวิตคู่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลามต่อไป ทั้งนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้สถาบันครอบครัวมีฐานรากที่มั่นคง สร้างความอบอุ่นภายในสมาชิกครอบครัว และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

1.2.1

เพื่อศึกษามารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม

1.2.2

เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีกรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคกจังหวัดนราธิวาส

วิธีการวิจัย (Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่องศึกษามารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

-ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ สตรีมุสลิมะฮ์ที่แต่งงานแล้วในชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๘๕ คน

-กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ สตรีมุสลิมะฮ์ที่แต่งงานแล้วในชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

ซึ่งจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ

โดยคำนวณตามสูตรกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Sampling)

ของเครซี่ และมอร์แกน (krejcie & Morgan, 1970) จำนวน ๗๐ คน

ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และความคลาดเคลื่อน ± 5

เพื่อศึกษาหาค่าตอบตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์อัลกุรอาน หะดีษ หนังสือ ตำราวิชาการ เอกสารและสื่อต่างๆ

ที่เกี่ยวข้องกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม

เพื่อประกอบใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัย นอกเหนือจากนี้

มีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ คือ

แบบสอบถามเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale)

ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือ

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ซึ่งเป็นคำถามลักษณะแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน

๖ ข้อ ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ สถานภาพ อาชีพ

ระดับการศึกษาด้านอิสลามศึกษา และระดับการศึกษาด้านสามัญศึกษา

ตอนที่ ๒

แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ

ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตามลำดับ จำนวน ๑๕ ข้อ โดยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน เพื่อพิจารณาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่า IOC ของแบบสอบถามดังกล่าว = ๐.๖๗ – ๑.๐๐ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

คะแนน ๕ หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน ๔ หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนน ๓ หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน ๒ หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนน ๑ หมายถึง ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ใช้เกณฑ์การประเมินผลโดยการหาค่าเฉลี่ย แบ่งระดับออกเป็น ๕ ระดับชั้น โดยการหาช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น (คะแนน ๑-๕)

และคำนวณจากสูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, ๒๕๔๙)

การแปลผลคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยวิธีค่าเฉลี่ย()

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายถึง

ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายถึง

ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายถึง

ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายถึง

ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายถึง

ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970) มีค่าเท่ากับ ๐.๙๙

ตอนที่ ๓ ข้อคิดเห็น

และข้อเสนอแนะแบบปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา:

สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๓ ข้อ คือ

(1

ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดต่อสามีตามหลักการอิสลามอย่างไร

(2

มีแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทในด้านการพูดต่อสามีของท่านอย่างไร

(3

ท่านคิดว่าแนวทางด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีในการปฏิบัติของสตรีชุมชนบ้านโคกเป็นอย่างไร

.3การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

(1)

ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยตนเอง

(2)

ผู้วิจัยตรวจนำแบบสอบถามที่บันทึกเสร็จแล้วมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บเรียบร้อยแล้วเพื่อเตรียมนำมาวิเคราะห์ผล

(3ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ตามแบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

เพื่อสามารถจัดเก็บข้อมูลเชิงลึกได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

.4การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลของมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ๒ ส่วน ดังนี้

(1การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

(1.1วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ

(1.2

วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก

จังหวัดนราธิวาสโดยใช้ค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D).

(1.3วิเคราะห์ผลของข้อคำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็น

และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก

จังหวัดนราธิวาส โดยใช้การสรุป

และนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาอธิบายต่อไป

(2การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

(2.1วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

โดยใช้ค่าร้อยละในแต่ละรายการ

(2.2

วิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และการสังเกตเกี่ยวกับมารยาทด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา:

สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส แล้วนำข้อมูลมาจัดกลุ่ม

วิเคราะห์ด้วยกระบวนการเชิงอุปนัย (Inductive Data Analysis) หาข้อสรุป
และนำเสนอข้อมูลดังกล่าวอธิบายเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย (Results)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง

มารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา:

สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๗๐ คน

และแบบสัมภาษณ์ จำนวน ๕ คน รวมจำนวนทั้งหมด ๗๕ คน สามารถสรุปได้

๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๗๐ คน คิดเป็น

ร้อยละ ๑๐๐.๐ มีอายุระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐

มีสถานภาพสมรส จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗

ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้าน จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาด้านอิสลามศึกษาในระดับชานาวิย

จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔

และสำเร็จการศึกษาด้านสามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน

๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

รายการประเมินกลุ่มตัวอย่าง ประเภทการประเมิน จำนวน

(70 คน) ร้อยละ

(%100)

เพศ

.1 ชาย

.2 หญิง -

70 -

100.0

ช่วงอายุ ๑ .อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี

.2 อายุระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี

.3 อายุระหว่าง ๓๑- ๔๐ ปี

.4 อายุมากกว่า ๔๑ ขึ้นไป -

35

20

15 -

50.0

28.6	
21.4	
สถานภาพ	๑ .โสด
.2 สมรส	
.3 หย่าร้าง	
.4 หม้าย	-
60	
3	
7	-
85.7	
4.3	
10.0	
อาชีพ	๑ .นักศึกษา
.2 ค้าขาย	
.3 แม่บ้าน	
.4 ทำสวน	
.5 รับจ้างทั่วไป	
.6 ข้าราชการทั่วไป	
.7 ครูอิสลามศึกษา	
.8 ครูสามัญศึกษา	
.9 อื่นๆ (ระบุ)	-
3	
42	
-	
13	
2	
6	
1	
3	-
4.3	
60.0	
-	
18.6	
2.9	
8.6	
1.4	
4.3	
ระดับการศึกษาด้านอิสลามศึกษา	๑ .อับตีดาวีฮ์

- .2 มุตาวัชชีฎ
- .3 ชานาเวีย
- .4 สถาบันปอเนาะ
- .5 ปริญญาตรี
- .6 สูงกว่าปริญญาตรี ๑๐

7

22

17

14

- 14.3

10.0

31.4

24.3

20.0

-

ระดับการศึกษาด้านสามัญศึกษา ๑ .ประถมศึกษา

.2 มัธยมศึกษาตอนต้น

.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย

.4 ปริญญาตรี

.5 สูงกว่าปริญญาตรี ๑๒

16

28

14

- 17.1

22.9

40.0

20.0

-

1.2

แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลามกรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

จากการศึกษาระดับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลัก การอิสลามกรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.15, S.D. = 0.12)

เมื่อพิจารณารายประเด็นของผู้ตอบแบบสอบถามมากเป็นสามอันดับแรกพบว่า

การมีมารยาทด้านการพูดที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างครอบครัวที่ดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย () = ๔.๔๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.66
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ
มารยาทว่าด้วยการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามีบ่งบอกถึงระดับอิหฺมานของภรรยา คิดเป็นค่าเฉลี่ย () = ๔.๔๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.69
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
และท่านมักจะสำนึกผิดและมีความรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้ง
เมื่อเกิดการโต้เถียงกับสามี () = ๔.๔๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.90
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลามกรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส
ลำดับที่ รายการประเมิน ()
(S.D.) ระดับ

- 1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของมารยาทในอิสลาม
๔.๒๐ ๐.๖๙มาก
- 2 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเป็นภรรยาที่ดีต่อสามี
๔.๓๐ ๐.๖๔มาก
- 3 ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของมารยาทว่าด้วยการพูดต่อสามีตามหลักการอิสลาม ๔.๒๐ ๐.๖๕มาก
- 4 การมีมารยาทด้านการพูดที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างครอบครัวที่ดี ๔.๔๙ ๐.๖๖มาก
- 5 มารยาทว่าด้วยการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามีบ่งบอกถึงระดับอิหฺมานของภรรยา ๔.๔๓ ๐.๖๙มาก
- 6 ท่านมีการปฏิบัติตามมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม ๔.๐๔ ๐.๖๖มาก
- 7 ท่านให้ความสำคัญและให้เกียรติในขณะสนทนากับสามี ๔.๑๙ ๐.๕๔ มาก
- 8 ท่านมีความตระหนักเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดและพยายามพูดในสิ่งที่ทำให้สามีมีความสุขระหว่างการสนทนาต่อกัน ๔.๑๓ ๐.๘๕ มาก
- 9 ท่านรู้จักแสดงความอ่อนน้อมอ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใสไม่ทำหน้าบึ้งใส่ต่อสามีระหว่างการสนทนาต่อกัน ๔.๑๓ ๐.๕๖มาก

- 10 ท่านมักมีกรีฑาที่เขินอายและลดสายตาต่อสามีเสมอ
ขณะสนทนาระหว่างกัน ๓.๕๖ ๐.๘๑ มาก
- 11 ท่านมักจะเป็นฝ่ายนิ่งเงียบก่อนเสมอ ในขณะที่มีการโต้เถียงกับสามี
๓.๘๑ ๐.๙๐ มาก
- 12 ท่านมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการสนทนากับสามีอย่างสม่ำเสมอ
๔.๐๖๐.๖๕มาก
- 13
ท่านมักจะหลีกเลี่ยงในการโต้เถียงกับสามีและรับฟังในขณะที่สามีพูดเสมอ
๔.๐๔ ๐.๙๓ มาก
- 14 ทุกครั้งที่มีการสนทนากับสามีท่านจะมีเหตุและผลเสมอ ๔.๑๐
๐.๗๐ มาก
- 15 ท่านมักจะสำนึกผิดและมีความรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้ง
เมื่อเกิดการโต้เถียงกับสามี ๔.๔๒
0.90มาก
- โดยรวม ๔.๑๕ ๐.๑๒ มาก

1.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

เป็นผลของข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถาม จำนวน ๓ ข้อ คือ

(1)

ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทด้วยการพูดต่อสามีตามหลักการอิสลามอย่างไร ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า ๑.

อิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญ

และส่งเสริมมารยาทในด้านการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามี

โดยที่ภรรยาควรพูดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงที่อ่อนโยนเสมอ ไม่ควรปล่อย

ความโกรธ ทำให้เธอขึ้นเสียงขณะที่พูดคุยกับสามี ๒.

การพูดที่ดีของภรรยาที่มีต่อสามีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุข เป็นครอบครัวที่ดี เพราะการพูดสามารถบ่งบอกถึงนิสัยของภรรยา

และการเลี้ยงดูครอบครัว

และยังสามารถเป็นการปลัดดันให้สามีประสบความสำเร็จได้

(2)

มีแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทในด้านการพูดต่อสามีของท่านอย่างไรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า

ด้านแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทของภรรยาในด้าน การพูดต่อสามี

พบว่า มารยาทของภรรยาในด้านการพูดต่อสามีนั้น

ควรพูดจาให้เกียรติซึ่งกันและกัน ถนอมน้ำใจต่อกัน

แสดงความอ่อนน้อมอ่อนโยน ด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน สุภาพ ไพเราะ

ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ทำหน้าบึ้งใส่สามี พูดจาควรมีเหตุผลเสมอ

(3)

ท่านคิดว่าแนวทางด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีในการปฏิบัติของสตรีชุมชนบ้านโคกเป็นอย่างไรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่ามีการปฏิบัติด้านมารยาทในการพูดกับสามีตามหลักการอิสลามเป็นอย่างดี ด้วยเพราะสตรีในชุมชนบ้านโคกมักจะได้รับความรู้จากผู้ที่มาให้ความรู้ (บรรยาย) ในชุมชนทุกๆ สัปดาห์ จึงทำให้สตรีในชุมชนบ้านโคกส่วนใหญ่มีความตระหนักและมีแนวทางการปฏิบัติด้านมารยาทในการพูดที่ดีกับสามีและยึดตามหลักการอิสลามเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครอบครัวในชุมชนบ้านโคกมักจะเป็นครอบครัวที่ดีตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความรัก ความอบอุ่น และความเมตตาพึงมีต่อกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

ผลจากการศึกษาเรื่อง

มารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาสในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

.1

ผลจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม

จากการศึกษาแบบสอบถามระดับความคิดเห็นด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม โดยรวมอยู่ระดับมาก (= 4.15, S.D.= .12) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า การมีมารยาทด้านการพูดที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างครอบครัวที่ดี (= 4.49, S.D.= .66) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบทความของปริญญา ประหยัดทรัพย์ (๒๕๖๑) ที่ได้ศึกษาเรื่องการครองเรือนในอิสลาม ระบุว่า อิสลามจึงเรียกร้องมนุษย์ชาติไปสู่การสร้างครอบครัวที่ดีงาม ด้วยการส่งเสริมให้มีการสมรสกับสตรีที่ดี เพื่อนางจะได้เป็นแม่พิมพ์ที่ดี และแบบฉบับอันดีงามแก่กุลบุตร กุลธิดา ซึ่งแนวทางการสมรสที่อัลลอฮ์ (ช.บ) และท่านศาสดา (ศ.ล.) ส่งเสียไว้เป็นแบบอย่าง โดยธรรมชาติของมนุษย์แล้ว การก่อร่างสร้างตัว และครอบครัวเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในอิสลาม อิสลามถือว่าโดยสิทธิ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์แล้ว สตรีย่อมมีฐานะที่ทัดเทียมกันกับบุรุษเพศ และอิสลามถือว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างสองเพศดังกล่าว

ควรต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร ความหวังใญ่ ความรัก และโอบอ้อมอารีที่อยู่ในกรอบของศาสนา ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เพื่อรังสรรค์ จรรโลงสังคมที่เปี่ยมสุข ครอบครัวคือ เสาหลักที่ค้ำจุนการพัฒนาสังคม การแต่งงานและใช้ชีวิตฉันสามีภรรยา คือ มาตรการหลักในการเสริมสร้างครอบครัวอันอบอุ่น รองลงมาคือ และมารยาทว่าด้วยการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามีบ่งบอกถึงระดับอหิมาณของภรรยา (= 4.43, S.D.= .69) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบทความของปริญญา ประหยัดทรัพย์ (๒๕๖๑) ที่ได้ศึกษาเรื่องทำอย่างไรให้บ้านเป็นสวรรค์ ระบุว่า พยายามยกระดับอหิมาณในหัวใจของภรรยาให้สูงขึ้น เช่น ชักชวนให้ลูกขึ้นละหมาดกียามลลัยล์ ตะหัดญุด วิตริ อ่านอัลกุรอานพร้อมๆ กัน สอนบทซิกรุลลอฮฺ (ซ.บ.) ในเวลาและโอกาสต่างๆ ส่งเสริมการบริจาคเศาะดาเกาะฮฺ หาหนังสือตำรับตำราศาสนามาให้อ่าน รวมทั้งสื่อความรู้อื่นๆ ที่เหมาะสม และที่สำคัญที่สุดคือ พยายามแนะนำเพื่อนที่ดีๆ ให้ภรรยารู้จัก เพราะเพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนทุกวัย ดังนั้นเพื่อนดีย่อมชักชวนภรรยาให้ให้เกิดความคิด ทำและพูดแต่สิ่งที่ดีๆ ท่านมักจะทำนิกะฮฺผิดและมีความรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้ง เมื่อเกิดการโต้เถียงกับสามี (= 4.42, S.D.= .90) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบทความของบรรจง บินกาชัน (๒๕๖๐) ที่ได้ศึกษาเรื่องเคล็ดลับบางอย่างสำหรับชีวิตแต่งงานที่มีความสุข ระบุว่า เมื่อเราทำผิดและรู้จักขอภัยโทษต่ออัลลอฮฺ (ซ.บ.) เราควรทำเช่นนั้นกับคู่ครองของเรา คนที่เข้มแข็งนั้นคือ คนที่สามารถยอมรับผิดในสิ่งที่ตัวเองทำและรู้จักขอภัยต่อคนอื่นและพยายามปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น คนที่ยอมรับผิดและขอภัยต่อคนอื่นจะได้รับการให้อภัยและได้รับความเคารพ ติดตามมา ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเป็นภรรยาที่ดีต่อสามี (= 4.30, S.D.= .64) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอาฟีห์ สะมาแอ (๒๕๖๒) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาความเข้าใจของภรรยาในชุมชนบ้านศิริ ต่อหน้าที่ความรับผิดชอบในการใช้ชีวิตคู่ตามบทบัญญัติอิสลาม ระบุว่า อิสลามมีบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของภรรยาในการใช้ชีวิตคู่ การตระหนักหน้าที่การเป็นภรรยาที่ดี และยังให้ความสำคัญต่อหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวอีกด้วย ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของมารยาทในอิสลาม (= 4.20, S.D.= .69) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบทความของซอหละฮฺบินเฟาซาน อัลเฟาซาน (ออนไลน์) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสำคัญของมารยาทในอิสลาม ระบุว่า

การมีจริยธรรมและมารยาทที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนอื่น
อีกทั้งเป็นสื่ออย่างหนึ่งทำให้คนสามารถดึงดูดให้เขานั้นเข้าใจศาสนาอิสลาม
และยอมรับในศาสนาที่แท้จริง หลายครั้งท่านศาสตา (ศ.ล.)
ตะวะฮ์ด้วยมารยาทของท่าน ผู้คนต่างพากันเข้ารับอิสลาม
อันเนื่องมาจากการมีมารยาทที่ดีนั่นเอง ฉะนั้นสังคมจะได้ดีได้นั้น
ต้องมีมารยาทที่ดีตามคำสอนของอัลลอฮ์ (ช.บ) และท่านศาสตา (ศ.ล.)
และท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของมารยาททว่าด้วยการพูดต่อ
อสามิตามหลักการอิสลาม (= 4.20, S.D.= .69)
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบทความของมุฮำหมัดกามัล
อัลฟัจรีย์ (๒๕๕๕) ที่ได้ศึกษาเรื่องคำพูดที่ดี ระบุว่า การพูดในสิ่งที่ดี
ถือเป็นมารยาทอันสูงส่งยิ่งในอิสลาม เพราะการพูดนั้น
ย่อมสามารถบ่งบอกถึงระดับความเข้มแข็งของอีมานของแต่ละคน
ท่านให้ความสำคัญและให้เกียรติในขณะสนทนากับสามี (= 4.19, S.D.=
.54) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของมูรีด ทิมะเสน
(๒๕๕๗) ที่ได้ศึกษาเรื่องผู้หญิงหลังมาน ระบุว่า ศาสนาได้บัญญัติเกี่ยวกับ
"คำพูด" ไว้เป็นจำนวนมากเพราะมนุษย์นั้น มักชอบพูด
ชอบสนทนาบางคนพูดได้ทั้งวัน
ด้วยคำพูดที่ทำให้มนุษย์เกิดโทษและเป็นสาเหตุทำให้เขาต้องถูกลงโทษในนรก
จึงต้องระมัดระวังในเรื่องคำพูด สำหรับมุสลิมทุกคน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งภรรยาที่ต้องระวังเป็นพิเศษและจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม
หากพูดดีไม่ได้ ศาสนากำชับว่าก็ให้นิ่งเงียบเสีย
ท่านมีความตระหนักเกี่ยวกับมารยาททว่าด้วยการพูด
และพยายามพูดในสิ่งที่ทำให้สามีมีความสุขระหว่างการสนทนาต่อกัน (=
4.13, S.D.= .85) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ท่านรู้จักแสดงความอ่อนน้อมอ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส
ไม่ทำหน้าบึ้งใส่ต่อสามีระหว่างการสนทนาต่อกัน (= 4.13, S.D.= .56)
ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของอิบน์อาลี อัลนัฎวีรีย์
(ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเรื่องครองรักมัดใจสามี ระบุว่า
การที่ภรรยาดูแลเอาใจใส่ตัวของนางเองนั้นสำคัญ
ไม่ว่าจะเป็นการดูแลในเรื่องการแต่งกายความสะอาดของเรือนร่าง
ตลอดจนเครื่องประดับที่สวมใส่เป็นสิ่งที่ดึงดูดความรักจากสามีและเป็นมาตร
วัดในความดีและความประเสริฐของนางในการใช้ชีวิตคู่
แต่เชื่อว่าดูแลเพียงเรื่องเครื่องประดับหรือการแต่งกายเท่านั้น
เรื่องของกิริยามารยาทก็เช่นเดียวกัน
ควรใส่ใจและให้ความสำคัญให้มากให้ใช้ความเป็นผู้หญิง
ซึ่งมีความอ่อนน้อมอ่อนโยนต่อสามีทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพราะจะทำให้หัวใจ
ของสามีรู้สึกพอใจและรู้สึกผ่อนคลาย
ทุกครั้งที่มีการสนทนากับสามีท่านจะมีเหตุและผลเสมอ (= 4.10, S.D.= .70)

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบทความของมุฮัมมัดกามัล อัลฟัจรี (๒๕๕๕) ที่ได้ศึกษาเรื่องคำพูดที่ดี ระบุว่า การพูดในสิ่งที่ดีนั้น ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ศรัทธาต่ออิสลาม เพราะทุกๆ คำพูดที่มนุษย์กล่าวออกไปนั้น ย่อมต้องได้รับ การตอบแทนจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) ฉะนั้นเมื่อผู้ศรัทธาประสงค์ที่จะพูดสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว เขาจึงจำเป็นต้องมั่นใจว่าเขาจะได้รับ การตอบแทนความดีจากอัลลอฮ์ (ช.บ.) ท่านมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการสนทนากับสามีอย่างสม่ำเสมอ (= 4.06, S.D.= .65) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ท่านมีการปฏิบัติตามมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม (= 4.04, S.D.= .66) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับบทความของสิริพร รักหมาน (ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชีวิตคู่ในทัศนะของอิสลาม ระบุว่า การบ่นบ่นและการเชื่อฟังสามี สตรีจำเป็นที่จะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามสามีของตน และจะต้องเป็นผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตน

ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่เธอแสดงอาการตึงตังและพูดจาหยอหย้อนสามีของเธอ ในความเป็นจริงนั้น เธอกำลังขัดแย้งกับวิถีการดำเนินชีวิตของสตรีที่ทรงคุณค่าในทัศนะของอิสลาม นั่นคือการเป็นผู้ที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามสามี

ซึ่งภายในบ้านนั้นสามีเปรียบได้ดังผู้บังคับบัญชาที่คอยออกคำสั่ง แต่มีใจอยู่บนพื้นฐานของความโหดเหี้ยม รุนแรง การบีบบังคับ หรือการใช้อำนาจบาตรใหญ่ หากแต่จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทร และเพื่อการปรับปรุงแก้ไขครอบครัวไปสู่ความดีงาม และเป็นที่พักพิงพวยพระทัยของอัลลอฮ์ (ช.บ.)

ท่านมักจะหลีกเลี่ยงในการโต้เถียงกับสามีและรับฟัง ในขณะที่สามีพูดเสมอ (= 4.04, S.D.= .93) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

สอดคล้องกับการศึกษาของมูรีด ทิมะเสน (๒๕๔๙) ที่ได้ศึกษาเรื่องสามีภรรยาที่มีอาชีพ ระบุว่า ศาสนายกย่องภรรยาที่เชื่อฟังสามีเพียงใดถ้ามนุษย์จะสืบทอดมนุษย์ด้วยกันแล้วไซ้ร้ ศาสนาจะกำหนดให้ภรรยาสืบทอดสามี

ภรรยาจงภูมิใจเกิดว่าการเชื่อฟังต่อสามีนั้น ส่งผลทำให้ได้รับการยกย่องจากพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ท่านมักจะเป็นฝ่ายนิ่งเงียบก่อนเสมอ

ในขณะที่มีการโต้เถียงกับสามี (= 3.81, S.D.= .90)

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของนาศิร อัลอุมร์ (๒๕๖๑) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ๗ เคล็ดลับสร้างรักที่ยั่งยืน ระบุว่า วิธีที่ดีที่สุดในการหลีกเลี่ยงการทะเลาะคือ การสงบปากสงบคำไม่เอ่ยปากบอกทุกอย่างที่เราชอบหรือไม่ชอบ โดยไม่ใช้วิจารณ์ญาณ ดังนั้น

คู่สามีภรรยาจึงควรระมัดระวังคำพูดของตัวเองในตอนที่มีเรื่องไม่พอใจกันให้ดี ซึ่งการพูดดี ดีกว่านั่งเงียบและนิ่งเงียบ ดีกว่าพูดแยะ เพราะคำพูดที่ดีคือ การสร้างสรรค์สิ่งดีให้เกิดขึ้นในสังคม ส่วนการนั่งเงียบคือการเสมอตัวและการพูดแยะคือ การทำลายบรรยากาศที่ดีในวงสนทนาและการพูดคุย และมีกริยาที่เขินอายและลดสายตาลงต่อสามีเสมอ ขณะสนทนายระหว่างกัน (3.56 = , S.D.= .81) ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

.2 ผลการศึกษาข้อมูลจากข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษาค้นคว้าจากข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในข้อประเด็นคำถาม จำนวน ๓ ข้อ สามารถอภิปรายผลได้ คือ

.1

ผลของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ มารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลาม ผลปรากฏคือ ๑. อิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญ และส่งเสริมมารยาทในด้านการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามี โดยที่ภรรยาควรพูดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงที่อ่อนโยนเสมอ ไม่ควรปล่อย ความโกรธ ทำให้เธอขึ้นเสียงขณะที่พูดคุยกับสามี ๒. การพูดที่ดีของภรรยาที่มีต่อสามีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุข เป็นครอบครัวที่ดี เพราะการพูดสามารถบ่งบอกถึงนิสัยของภรรยา และการเลี้ยงดูครอบครัว และยังสามารเป็นผลการผลักดันให้สามีประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับบทความของปาตีอัมมะห์ ยูโซะ (ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเรื่องมารยาทในอิสลาม ระบุว่า สมควรอย่างยิ่งยวดที่เราจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจถึงกรอบและมารยาทที่อิสลามได้วางไว้ในการหยอกล้อ เพราะคำพูดหนึ่งคำอาจเป็นเหตุให้ผู้พูดเข้าสู่สวนสวรรค์แต่ในทางกลับกันมันอาจเป็นชนวนให้ผู้พูดตกขุมนรกก็อาจเป็นไปได้

.2

ผลของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทของ ภรรยาในด้านการพูดต่อสามีของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ผลปรากฏคือ มารยาทของภรรยาในด้านการพูดต่อสามีนั้น ควรพูดจาให้เกียรติกัน ถนอมน้ำใจต่อกัน แสดงความอ่อนน้อมอ่อนโยน ด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน สุขภาพ อันไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ทำหน้าบึ้งใส่สามี พูดจาควรมีเหตุผลเสมอ สอดคล้องกับบทความของมุฮัมมัด ฮะนีฟ อับดุลมาญีด (ม.ป.ป.) ที่ได้ศึกษาเรื่องวิธีพิชิตใจสามี ระบุว่า สตรีทุกคนควรเรียนรู้ที่จะรักสามีของเธอ แม้ว่าสามีของเธอจะมีพฤติกรรมที่เลวร้าย มีมารยาทที่ไม่ดี หรือเบาปัญญาเพียงใด พึงระลึกไว้ว่า "ภรรยา"

คือผู้ที่ในมือของเธอมีกุญแจหลายดอกที่เธอสามารถใช้ควบคุมสามีของเธอให้อยู่ในหนทางที่ถูกต้องได้
มีตัวอย่างของบรรดาสตรีมากมายที่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสามีของเธอให้ดีขึ้น และยอมไม่มีอุปสรรคใดๆ สำหรับสตรีที่มีความอดทนในการที่จะขัดเกลาพฤติกรรมที่ไม่ดีของสามีของเธอหรือทำให้เขายอมรับและมีความเมตตา เห็นอกเห็นใจต่อเธอนั้น
เธออาจจะใช้วิธีการบอกเล่าเรื่องราวของการดำเนินชีวิตของบรรดาคนศอลิหฺ (คนดี) ในอดีตให้เขาฟัง (บอกเล่าด้วยวิธีการที่ดี และสุภาพอ่อนโยน ไม่ใช่ด้วยความขึงขัง หรือน้ำเสียงประชดประชัน) เธอควรส่งเสริมสนับสนุนให้เขาได้เข้าร่วมกลุ่มศาสนา ฟังบรรยาย และเธอควรอ่านหะดีษภายในบ้านเพื่อให้เขาได้ยิน
นอกเหนือจากนี้เธอจำต้องทำในสิ่งที่เขาพึงพอใจและปฏิบัติต่อเขาด้วยความนุ่มนวลที่บริสุทธิ์ใจ

.3

ผลของข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านแนวทางด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีในการปฏิบัติของสตรีชุมชนบ้านโคก
จังหวัดนราธิวาสของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ผลปรากฏคือ
มีการปฏิบัติด้านมารยาทในการพูดกับสามีตามหลักการอิสลามเป็นอย่างดี
ด้วยเพราะสตรีในชุมชนบ้านโคกมักจะได้รับความรู้จากผู้รู้ที่มาให้ความรู้ (บรรยาย) ในชุมชนทุกๆ สัปดาห์
จึงทำให้สตรีในชุมชนบ้านโคกส่วนใหญ่มีความตระหนักและมีแนวทางการปฏิบัติด้านมารยาทในการพูดที่ดีกับสามีและยึดตามหลักการอิสลามเป็นสิ่งสำคัญ
ซึ่งจะเห็นได้ว่า
ครอบครัวในชุมชนบ้านโคกมักจะเป็นครอบครัวที่ดีตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความรัก ความอบอุ่น และความเมตตาซึ่งมีต่อกัน สอดคล้องกับบทความของอริศรา คุณตะโนด (ม.ป.ป.)
ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้ในการวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว ระบุว่า
แนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและสร้างความสุขในครอบครัว ดังนี้ ๑)
ให้ความสำคัญต่อครอบครัว เอื้อเฟื้อมีน้ำใจต่อกัน ให้เวลาแก่กันให้มากที่สุด
เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการขาดความอบอุ่นและความใกล้ชิดในครอบครัว ๒) แก้ปัญหาด้วยเหตุผล เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ
สามีภรรยาจะต้องปรึกษาหารือกัน
โดยใช้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการตัดสินปัญหา
ร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหาให้ลุล่วง
ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแก้ไขเองได้ควรขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจาก
ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือได้ เช่น ญาติผู้ใหญ่ผู้บังคับบัญชา แพทย์ เป็นต้น ๓)
คู่สมรสต้องมีคุณธรรม รู้จักปฏิบัติหน้าที่ที่ดีของสามีและภรรยา ๔)
แก้ไขความขัดแย้งอย่างริบด่วน ถ้าสามีภรรยาเกิดการขัดแย้ง

ตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนถึงขั้นรุนแรง ก็ไม่ควรปล่อยให้ไปตามยถากรรม
จะต้องรีบแก้ไขความขัดแย้งอย่างรีบด่วน โดยหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง
ปรึกษาขอคำแนะนำจากผู้ใหญ่หรือเพื่อนฝูงให้ช่วยประสานรอยร้าว
รีบปรับความเข้าใจ โดยเร็วไม่ปล่อยให้เนิ่นนาน
ต่างฝ่ายต้องลดทิฐิมานะยอมอ่อนข้อเข้าหากันทุกกรณีต้องมีความอดทนต่อส
ภาพต่างๆ โดยคิดถึงบุตรหรือสิ่งดีๆ ในอดีต

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

อิสลามเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญมากต่อมารยาทว่าด้วยการพูด
เพราะการพูดมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก
ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดประกอบกับกิจการงานใดหรือคบหาสมาคมกับผู้ใด
ผู้ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงาน
การคบหาสมาคมกับผู้อื่นตลอดจนการทำประโยชน์แก่สังคม
ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในการพูดทั้งสิ้น
และการที่คู่สามีภรรยาต้องการประสบความสำเร็จในครอบครัวต้องอาศัยการสื่
อสารที่ดีด้วยเช่นกัน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า
การศึกษาด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิสลามคือ
อ
ภรรยาทุกคนควรให้ความสำคัญในด้านมารยาทว่าด้วยการพูดต่อสามีเป็นอย่าง
ยิ่ง
เพราะในอิสลามได้กล่าวถึงการปฏิบัติของภรรยาที่ดีและได้กล่าวโทษของภรรยา
ที่อธรรมต่อสามีด้วย
อิสลามจึงส่งเสริมบรรดาภรรยาให้มีการปฏิบัติตนที่ดีต่อสามี
ไม่ว่าจะด้วยการพูดหรือการกระทำของนางด้วยการนำแนวทางปฏิบัติตามบทบัญญัติอิสลาม
และระดับความคิดเห็นด้านแนวทางด้านมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยา
ต่อสามี กรณีศึกษา: สตรีชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส
โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย () รวม เท่ากับ ๔.๑๕
เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น ผลปรากฏว่า
การมีมารยาทด้านการพูดที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างครอบครัวที่ดี
ดี มีค่าเฉลี่ย () สูงสุด เท่ากับ ๔.๔๙ อยู่ในระดับมากที่สุด
รองลงมาคือ
มารยาทว่าด้วยการพูดที่ดีของภรรยาต่อสามีบ่งบอกถึงระดับอิหม่านของภรรยา
มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๔๓ อยู่ในระดับมากที่สุด
และผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่า
การมีมารยาทด้านการพูดที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างครอบครัวที่ดี
เพราะในชีวิตประจำวันของคนเรา จะต้องสื่อสารกับคนรัก
หากมีการสื่อสารที่ดีก็จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาจากการสื่อสารที่ไม่ตรงกัน

หรือการเข้าใจผิด รวมทั้งการพูดที่ตื้นตัน
เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่างๆ ที่มีด้วย

ข้อเสนอแนะ

.1ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1

ควรนำผลการศึกษาวิจัยนี้จัดการอบรมหรือบริการวิชาการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน

1.2

ควรนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการศึกษาของมุสลิมในชุมชนที่เป
ป็นเขต ท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด

1.3

ควรนำผลการศึกษาวิจัยนี้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบและควร
ส่งเสริมให้ตระหนักในมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลักการอิ
سلام

.2ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะชุมชนบ้านโคก

จึงควรทำการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวในพื้นที่ระดับอำเภอและจังหวัด

2.2

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบมารยาทว่าด้วยการพูดของภรรยาต่อสามีตามหลัก
การอิสลามสมัยปัจจุบันกับสมัยท่านศาสดา (ศ.ล)

เอกสารอ้างอิง (References)

[1]กัลยา วานิชย์บัญชา. ๒๕๔๔. การวิเคราะห์สถิติ:

สถิติเพื่อการตัดสินใจในจังหวัด. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ:

ธรรมสาร.

[2]คอลิด บิน ญุมอะฮฺ บิน อุสมาน อัลคอรรอซ. ๑๔๓๐/ ๒๐๐๙.

คลังแห่งจรรยาที่ดีงาม. พิมพ์ครั้งที่ ๑ .

รัฐคูเวต: หอสมุดอะห์ลุลอะฮ์ร.

[3]ขอแหละฮฺบินเฟาซาน อัลเฟาซาน. ออนไลน์.

ความสำคัญของมารยาทในอิสลาม. สืบค้นจาก :

<https://www.islammore.com/view/4151> . สืบค้นเมื่อวันที่ ๘

มีนาคม ๒๕๖๔.

[4]ซีตีซารอ บรีสุทธี. ๒๕๕๙.

ศึกษาบทบาทและหน้าที่มุสลิมะฮ์ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครอบครัวตาม

หลักอิสลามของชุมชนบ้านสะหริง. ระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาอิสลามศึกษา สถาบันอิสลามและ อารหรับศึกษา
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

[5]ซุฟอัม อุษมาน. ม.ป.ป. มารยาทที่ดี. สืบค้นจาก:
<https://www.islammore.com/main/content>.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

[6]ธานินทร์ ศิลป์จารุ. ๒๕๕๙. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย
spss. พิมพ์ครั้งที่ ๕ .

กรุงเทพมหานคร: วีอินเตอร์พรีนซ์ จำกัด.

[7]นาศิริ อัลอัมร์. ๒๕๖๑. ๗ เคล็ดลับสร้างรักที่ยั่งยืน. มัรยัม แปล.
กรุงเทพมหานคร: อีรุฒิ วงศ์เสงี่ยม.

[8]บรรจง บินกาซัน. ๒๕๕๓. จรรยา มารยาทในอิสลาม. กรุงเทพมหานคร:
นิตวิดาการพิมพ์ จำกัด .

[9]บรรจง บินกาซัน. ๒๕๖๐.

เรื่องเคล็ดลับบางอย่างสำหรับชีวิตแต่งงานที่มีความสุข. สืบค้นจาก:

<https://deepsouthwatch.org/th/node/11442>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘

มีนาคม ๒๕๖๔.

[10]ปริญญา ประหยัดทรัพย์. ๒๕๖๑. การครองเรือนในอิสลาม. สืบค้นจาก:
<https://www.skthai.org/th/articles/112965>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘
มีนาคม ๒๕๖๔.

[11]ปริญญา ประหยัดทรัพย์. ๒๕๖๑. ทำอย่างไรให้บ้านเป็นสวรรค์.
สืบค้นจาก: <https://www.skthai.org/th/articles/112863>. สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

[12]ปาตือมะห์ ยูโซะ. ม.ป.ป. เรื่องมารยาทในอิสลาม. สืบค้นจาก:
<https://sites.google.com>. สืบค้นเมื่อ

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

[13]มูรืด ทิมะเสน. ๒๕๕๙. สามักรรยามืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร:
เรือนแก้วการพิมพ์.

[14]มูรืด ทิมะเสน. ๒๕๕๗. ผู้หญิงหลังมาน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร:
เรือนแก้วการพิมพ์.

[15]มุสลิม บิน อัลฮัจญ์ญัจ อันนัยซาบูรีย. ๑๔๑๒ /๑๙๙๑ .
ศอเฮียฮุมสลิม. หมายความว่าด้วยส่งเสริมความเจียมใน

ขุนนะฮ, หะดีษเลขที่ : ๔๗. พิมพ์ครั้งที่ ๑. เบรุต : ดารุ้ลกุตุบุลอิลมียะฮ .

[16]มุหัมมัด ฮะนีฟ อับดุล มะญีด, ม.ป.ป. วิธีพิชิตใจสามี. สืบค้นจาก:
[https://www.islammore.com/
/content](https://www.islammore.com/content). สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.

- [17]มุฮัมมัด อิบน์ อิสมาอีล อัลบุคอรี. ๒๐๐๔. ศอเฮียฮ์ อัลบุคอรี. หมวดว่าด้วยส่งเสริมความงามใน ชุมนนะฮ, หะดีษเลขที่ ๖๔๗๕. ชาวดีอาราเบีย: บัยตุลอัฟการเพื่อตีพิมพ์.
- [18]มุฮัมมัดกามัล อัลฟัจรี. ออนไลน์. คำพูดที่ดี. สืบค้นจาก: <https://www.islammore.com/main/content.php/sendtofriend>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.
- [19]รูสไฮดะห์ แกมะ. ๒๕๕๘. บทบาทสตรีมุสลิมต่อการสร้างครอบครัวสุขสันต์. ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอิสลามศึกษา สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- [20]สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย. ม.ป.ป. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมาย ภาษาไทย. ราชอาณาจักรชาวดีอาราเบีย : ศูนย์กษัตริย์ พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- [21]สิริพร รักหวาน. ม.ป.ป. การใช้ชีวิตคู่ในทัศนะของอิสลาม. สืบค้นจาก: <https://sites.google.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.
- [22]อริศรา คุณตะโนด. ม.ป.ป. ความรู้ในการวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว. สืบค้นจาก: <https://sites.google.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔.
- [23]อาบู อีซา มุฮัมมัด บิน อีซา อัตติรมีซี. (๑๙๘๓). ญาเมียฮ์ อัตติรมีซี. พิมพ์ครั้งที่ ๒. เลบานอน: ดารุลฟิกร์.
- [24]อาฟีห์ สะมาแอ. ๒๕๖๒. ศึกษาความเข้าใจของภรรยาในชุมชนบ้านคีรี ต่อหน้าที่ความรับผิดชอบใน การใช้ชีวิตคู่ตามบทบัญญัติอิสลาม. ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอิสลามศึกษา สถาบันอิสลามและ อาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- [25]อิบน์อาลี อัลนัไดรี. ม.ป.ป. ครองรักมัดใจสามี. สงขลา: เวลต์มีเดีย กราฟฟิค. ราชอาณาจักรชาวดีอาราเบีย: ศูนย์กษัตริย์ พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- [๒๖]Cronbach, L., J. 1970. Essentials of Psychological Testing. (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- [๒๗]Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. 1970. Determining Sample Size for Research Activities . Educational and Psychological Measurement. 30, pp. 607-610.